Yıllardır saklanan cinayet dosyası

Taraf, 35 yıldır gizlenen ve MİT'teki belgeleri imha edilen Arşimidis dosyasına ulaştı. Genelkurmay'ın Başbakanlığa gönderdiği 1982 tarihli belgeye göre, işadamı Erdoğan Demirören cinayetle suçlanıyor

Milliyet ve *Vatan* gazetelerinin sahibi, Demirören Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Erdoğan Demirören'in cinayetle suçlandığı ortaya çıktı. Genelkurmay kayıtlarına göre, cinayet soruşturması 1982'den beri devam ediyor. *Taraf*'ın elde ettiği Genelkurmay Başkanlığı'na ait 1982 tarihli belgeye göre, Erdoğan Demirören'in, Arşimidis Şirketi'nin haksız yere mallarının ele geçirilmesinde ve bir tuğla fabrikatörünün ölümünde parmağı var. Her iki şirket sahibinin şüpheli ölümlerinin ardından, Erdoğan Demirören, bu şirketlerin tüm mal varlıklarına el koymuş.

Skandal olay, o dönem Genelkurmay Başkanlığı'na iki kez ihbar mektubuyla bildirilmiş. Gelen bilgilerin ardından konu önce MİT'e, ardından 1. Ordu Komutanlığı'na değişik aralıklarla dört kez sorulmuş. Her iki kurumdan gelen cevap yazılarında iddialar yalanlanmıyor. Bunun üzerine, iddiaların ivedilikle incelenip sonuçlandırılması için Başbakanlığa bir yazı gönderilmiş.

Başbakanlığı gönderilen yazı, Başbakanlık masasından alınıp, önce Demirören ailesinden bir kişiye, ardından da Erdoğan Demirören'e ulaştırılmış. *Taraf*'ın Demirören ailesine yakın kaynaklardan öğrendiği bilgiye göre, belgenin kendisine ulaştırılmasının ardından Erdoğan Demirören, arşivlerindeki kimi belgeleri imha ettirmek, dosyayı sümen altı etmek için bir dizi çalışma yapmış.

İşte skandal olayın perde arkası ve 1982'den günümüze yaşananlar.

İhbar mektubuyla soruşturma başladı

Yıl 1980 öncesi. Rum asıllı, Arşimidis Şirketi sahiplerinden bir kişi, İstanbul Halkalı'da yakılarak öldürülüyor. Cinayetin ardından da şirkete Erdoğan Demirören sahip oluyor. Şirkete haksız yere el konmasıyla ilgili şirket temsilcileri tarafından dava açılıyor. Bu dava uzun yıllar sürüyor.

12 Eylül darbesinin ardından Genelkurmay Başkanlığı'na hem Arşimidis Şirketi hem de bir tuğla fabrikasıyla ilgili ihbar mektubu gidiyor. İhbarı yapan İnayet Esen isimli bir kişi. 21 Ekim 1981 tarihli ihbar mektubunda, hem işlenen cinayet hem de el konan şirketlerle ilgili bilgiler yer alıyor.

Bu ihbar mektubu üzerine Genelkurmay Başkanlığı konuyu incelemeye alıyor. Konu, 23 Ekim 1981'de Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanlığı'na konu aktarılıyor. Konu incelenirken bu kez isimsiz ikinci bir ihbar mektubu Genelkurmay Başkanlığı'na geliyor. "Arşimidis olayı ile ilgili" bu mektup da dosyaya konuyor.

Tüm ihbar mektupları, 26 Ekim 1981 günü tek elde toplanıp, Genelkurmay Başkanlığı tarafından ikinci kez Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanlığı'na gönderiliyor.

Olay MİT'e soruluyor

İhbar mektuplarının içeriğindeki Erdoğan Demirören'in cinayet işlediğine dair iddialar ve biri Rum asıllı iki kişinin mallarına haksız yere el konmasının ciddiyeti üzerine, konu Başbakanlık Milli İstihbarat Başkanlığı'na incelenmek üzere iletiliyor. MİT, konuyla ilgili ilk cevabı yazısını 28 Ocak 1982'de Genelkurmay Başkanlığı'na gönderiyor. *Taraf*'ın elindeki belgede MİT'in 8 Nisan 1982'de ikinci bir yazıyı Genelkurmay Başkanlığı'na gönderdiği görülüyor.

1'inci Ordu Komutanlığı da konuyu inceliyor

Genelkurmay Başkanlığı, MİT'in yanı sıra konuyu incelemek üzere 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'na da yazı gönderiyor. 1. Ordu Komutanlığı'ndan ilk yazı 6 Nisan 1982'de Genelkurmay Başkanlığı'na ulaşıyor. İkinci cevap yazısı ise 16 Temmuz 1982'de Ankara'ya, Genelkurmay'a geliyor.

Genelkurmay Başkanlığı her iki kurumdan gelen dört cevap yazısının ardından, 20 Ağustos 1982 tarihinde "Başbakanlık Makamı'na" iki sayfalık bir yazı gönderiyor. Yazının konu başlığı "Arşimidis Şirketi Hakkında." Bu iki sayfalık resmî yazıya, ihbar mektupları, MİT ve 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın cevap yazıları da ekleniyor.

Aşağıda bu iki sayfalık belgenin tamamını ve içeriğini sizlerle paylaşacağız. Ancak daha önce bir konuya açıklık getirmek istiyoruz.

Her iki kurum da iddiaları yalanlamıyor

Taraf'ın elindeki resmî belgenin "İLGİ" ekinde, MİT ve 1. Ordu Komutanlığı'ndan gelen cevap yazılarının sayı numaraları ve tarihleri var. Ancak, her iki kurumun Genelkurmay Başkanlığı'na ne tür bir cevap verdiği, elimizde ekler olmadığı için belgede yok. Elimizdeki iki sayfalık belgenin son maddesinde yapılan bir açıklama, her iki kurumdan gelen dört yazının da Erdoğan Demirören'i aklamadığını gösteriyor. Çünkü; Genelkurmay Başkanlığı, Başbakanlığa gönderdiği yazıda, MİT ve 1. Ordu Komutanlığı'ndan gelen cevabi yazıların dikkate alınarak "konunun incelenmesini" istiyor. Buradan da ihbar mektubundaki iddiaların "yalanlanmadığı", olumsuz bir cevap verilmediği anlaşılıyor.

Tekrar belgeye dönersek, Genelkurmay Başkanlığı 20 Ağustos 1982 tarihinde Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanı Nevzat Bölügiray imzasıyla Başbakanlık Makamına gönderdiği iki sayfalık belgede şu satırlara yer veriyor:

Başbakanlığa gönderilen resmî belge ve iddialar

"Genelkurmay Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanlığı'na gönderilen ihbar mektubundaki, Arşimidis şirketinin hileli yöntemlerle ele geçirildiği iddiası üzerine konunun ilgi (b) ile 1 inci Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nca incelenmesi istenmişti.

Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanı Korgeneral Nevzat Bölügiray imzalı 20 Ağustos 1982 tarihli belge.

Arşimidis Şirketi ile ilgili olarak alınan ilgi (c) duyumdan ise; (2 inci ihbar mektubu kastediliyor) Bu şirket yöneticilerinin Ermeni olayları ile ilişkisinin bulunduğu, sahip oldukları Londra Divan Oteli'nde Ermeni militanları barındırdıkları, Paris, Cenevre ve Newyork'ta çok güçlü olan sermayelerini bu amaç için kullandıkları, Türkiye'de de çok büyük bir sermaye potansiyeline sahip olan bu kişilerin, yargı organlarını bile kendi amaçları doğrultusunda saptırdıkları, hatta çok üst kademedeki asker kişiler ile ilişki kurarak yolsuzluklarını güvence altına aldıkları,

Genelkurmay Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanlığı'nın 24 Şubat 1981 tarihli 7 numaralı bildirisiyle haklarında yurda dön çağrısı bulunan Avukat Necdet Çobanlı ve eşi Belma Çobanlı'nın, *(Bu kişiler aynı zamanda Erdoğan Demirören'in de avukatları. Bunlar üzerinden şirkete el konuyor)* özel konumlarına güvenerek yurda döndükleri, yetkili savcıya rüşvet vermek suretiyle haklarında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesini sağladıkları,

"Demirören'in şüpheli ölüm olaylarında parmağı olduğu..."

Erdoğan Demirören'in ise Camgaz Şirketi sahibi Metim Camgaz ve tuğla fabrikatörü olan kayınbiraderinin şüpheli ölüm olaylarında parmağı olduğu, ölüm olaylarından sonra bu kişilerin şirketlerini ele geçirdiği öğrenilmiş olup, konunun Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı'nca incelenmesi istenmişti,

Konunun önemi ve özelliği nedeniyle, sağlıklı bir sonuca varabilmek için MİT, 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan gelen cevabi yazıların da dikkate alınarak konunun incelenip, sonucunun Genelkurmay Başkanlığı'na bilgilendirilmesi emir ve tensiplerinize arz ederim. Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanı Nevzat Bölügiray"

Semra Özal devreye giriyor

Başbakanlığa gönderilen bu belge aşağıda detaylarını okuyacağınız gibi Semra Özal tarafından Başbakanlık masasından alınıp, Demirören ailesine ulaştırılıyor. Ardından da konu sümen altı ediliyor.

Belgeyi gayrıresmi olarak MİT'e sorduk

Taraf'ın yaklaşık dört ay önce bu belgeyi elde etmesinin ardından önce 1. Ordu Komutanlığı'ndaki ardından da MİT'teki haber kaynaklarımızla temasa geçtik. Genelkurmay Başkanlığı'na 1982 yılında gönderdikleri dört yazıyı almaya çalıştık. Ancak, belgeleri elde edemedik.

Bunun üzerine konunun resmî muhataplarıyla görüşmek için harekete geçtik. Önce gayrıresmi olarak MİT Müsteşarlığı'yla görüşüp, elimizdeki belgenin bir fotokopisini MİT'teki kişiye verdik. Belgeye göz gezdiren yetkili, konuyu bildiğini, bu dosyayla ilgili MİT'teki tüm belgelerin zaman içerisinde yok edildiğini bizlere aktardı. Son olarak bir depremde MİT binalarından birinin yıkılması gerekçe gösterilip, bu ve buna benzer arşivde bulunan bazı belgelerin imha edildiğini söyledi. Ayrıca kamuoyuna yansıyan MİT Raporu'nda da bu konuyla ilgili bazı iddialara bakmamızı istedi.

MİT Raporu: Olayı Nuri Gündeş kapattı

MİT yetkilisinin bahsettiği rapor, Turgut Özal'ın Başbakanlığı döneminde kamuoyuna yansıyan, tartışmalara neden olan ve Mehmet Eymür'ün sık sık gündeme getirdiği rapor. O raporda, Arşimidis Şirketi'yle ilgili şu ifadelere yer verilmiş: "Aynı tarihlerde intikal eden bilgilere göre Nuri Gündeş'in (MİT İstanbul eski Bölge Müdürü) Erdoğan Demirören'in Arşimidis işini kapattırdığı."

Aynı görüşmede, MİT yetkilisi, Demirören'le ilgili arşivlerdeki belgelerin zaman içinde imha edildiğini ikinci kez tekrarlayıp şu ilginç cümleyi kullandı: "Bu haber yayınlandığında iddialarla ilgili ne 'evet', ne 'hayır' deriz." Bu cümlenin ne anlama geldiğini sorduğumuzda, gülümseyerek "Siz de biz de ne anlama geldiğini çok iyi biliyoruz" yanıtını verdi. Doğrusunu söylemek gerekirse *Taraf* olarak, bunun ne anlama geldiğini bizler bilmiyoruz.

MİT'le yaptığımız bu gayrıresmi görüşmenin ardından, 15 Mart 2013 tarihinde Genelkurmay Başkanlığı'yla konuyla ilgili resmî temasa geçtik. Yazılı bir dilekçeyle, kendilerinin verdiği mail adresinden konuyla ilgili taleplerimizi ilettik.

Tüm iddiaları sorduk, tüm belgeleri istedik

Elimizdeki belgeyi, içeriğini, "İLGİ" ekinde yer alan MİT, 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın cevap yazılarının sayı numaralarını, MİT'le yaptığımız gayrıresmi görüşmeyi, içeriğini, belgenin Semra Özal tarafından alınıp, Demirören ailesine verilmesi gibi tüm bilgileri paylaştık. Genelkurmay Başkanlığı'ndan iddiaların doğruluğunu, konunun hangi aşamada olduğunu sorup, ellerindeki MİT ve 1. Ordu Komutanlığı'nın cevap yazılarını bizlere vermelerini istedik.

Resmî yazımıza uzun bir süre cevap verilmeyince de Genelkurmay Başkanlığı'yla zaman zaman telefonla konuyu görüştük. Konunun incelendiği, yakın bir zamanda bizlere cevap verileceği söylendi.

Genelkurmay'dan telefonla cevap beklerken, geçtiğimiz günlerde postayla, üzerinde "Genelkurmay Başkanlığı, Ankara" yazılı sarı bir zarf aldık. Müracaatımızın üzerinden iki ay geçtikten sonra Genelkurmay Başkanlığı dilekçemize yazılı cevap verdi. Yanda Genelkurmay Başkanlığı'nın verdiği cevabı detaylarıyla okuyacaksınız. Burada şunu belirtelim. Genelkurmay Başkanlığı da tıpkı MİT ve 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı gibi sorduğumuz sorulara, iddialara "yalandır" demedi. Arşiv kayıtlarına göre konunun 1982 yılından beri soruşturulduğunu, dosyanın kapatılmadığını bizlere aktardı. İstemiş olduğumuz belgeleri de bizlere veremeyeceklerini söylediler.

MEHMET BARANSU

Belgeyi Semra Özal alıp, Demirören'lere verdi

MİT ve 1. Ordu Komutanlığı'ndan gelen yazıların ardından, dönemin Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanı, Genelkurmay Başkanlığı adına, Başbakanlık'a bir yazı gönderiyor. Yazıya, tüm iddialar, ihbar mektupları, MİT ve 1. Ordu'dan gelen cevabi yazılar da ekleniyor. Belgenin Başbakanlığa ulaşmasının ardından, Turgut Özal'ın eşi Genelkurmay Başkanlığı'ndan gelen "Gizli" damgalı, "Kişiye Özel" bu belgeyi, Başbakanlık'taki masada görüyor. Başbakanlık Makamına yazılan belgeyi kimseye haber vermeden gizlice alıyor.

Ardından da Erdoğan Demirören'in kız kardeşine bu belgeyi veriyor. *Taraf*'ın elinde, belgenin Semra Özal tarafından alındığına dair bir yazı da var. El yazısı Erdoğan Demirören'in kız kardeşine ait. Başbakanlığa giden resmî belgenin arkasına bu not düşülmüş. Kardeş Demirören, ağabeyi Erdoğan Demirören'e gönderdiği belgenin arkasına şu notu düşmüş:

"Bu belgeyi Semranım bana verdi. Başbakanın önüne okusun diye konmuş, o da görmüş almış. Bana verdi. Senin düşmanın olan biri koydurmuş. Özal'a okutmamış."

Genelkurmay: Kayıtlarımızda soruşturmanın sürdüğü görünüyor

ERDOĞAN Demirören'in suçlandığı belgeyle ilgili olarak Genelkurmay Başkanlığı'na resmî bir yazı yazdığımızı söylemiştik. Bu yazıda belgedeki tüm yazışmaların sayı ve tarih numaralarını Genelkurmay'a ilettik. İddiaların doğru olup olmadığını, MİT ve 1. Ordu Komutanlığı'ndan kendilerine gönderilen cevap yazılarında neler yazıldığını, bu yazıların tarafımıza verilmesi mümkün ise bunu kamuoyuyla paylaşacağımızı ilettik. Ayrıca, MİT Müsteşarlığı'ndan konuyla ilgili görüştüğümüz kişinin aktardığı bilgileri de paylaştık.

15 Mart 2013 tarihinde verdiğimiz dilekçeye, Genelkurmay Başkanlığı 7 Mayıs 2013 tarihinde cevap verdi. Resmî yazı postayla adresimize gönderildi. 16 Mayıs 2013 tarihinde de posta gazeteye ulaştı.

Genelkurmay Başkanlığı'ndan gelen yazıda, Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanı Korgeneral Nevzat Bölügiray imzalı belgeyle ilgili istemiş olduğumuz bilgilerin bize verilemeyeceği, bunların bilgi edinme kapsamı dışında olduğu belirtiliyor. Ardından da çok önemli bir bilgi aktarılıyor. Adli Müşavir Hakim Albay Muharrem Köse imzalı belgede, konuyla ilgili *Taraf* yazarı Mehmet Baransu'ya şu açıklama yapıldı.

"İlgi (a) yazı ile, 20 Ağustos 1982 tarihinde dönemin Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanı Korgeneral Nevzat Bölükgiray imzasıyla Başbakanlık makamına 'Arşimidis Şirketi Hakkında' konu başlıklı bir yazı gönderildiği belirtilerek, bazı bilgiler talep edilmiştir.

Genelkurmay Başkanlığı kayıtlarında, konu ile ilgili Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'nca soruşturma yürütüldüğü bilgisi bulunmaktadır. Bunun dışında,

ilgi (a) dilekçede yer alan diğer taleplerin ilgi (b) 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 18 ve 21'inci maddeleri uyarınca bilgi edinme hakkı kapsamı dışında olduğu bilginize sunulur. Genelkurmay Başkanı Namına. Muharrem Köse. Hâkim Albay. Adli Müşavir."

Genelkurmay Başkanlığı bu yazısında, 1982 yılına ait belgedeki iddiaları yalanlamayıp, kayıtlarında soruşturmanın halen sürdüğünü belirtmekle yetiniyor.

Şimdi kamuoyu şu soruların cevabını merak ediyor; 1982 yılındaki soruşturma halen devam ediyor mu? Soruşturmanın sonucu ne oldu? Soruşturma neticelendi ise neden Genelkurmay Başkanlığı'na konuyla ilgili bilgi verilmedi? Yoksa dosya, 1982 yılından beri sümen altı edilip, zamanaşımına mı bırakıldı? Genelkurmay Başkanlığı bu kadar ciddi iddiaların olduğu bir olayla ilgili olarak, MİT ve 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan gelen dört yazıyı niçin kamuoyuyla paylaşmaktan çekiniyor?

Kamuoyu şimdi hem Başbakanlık'tan hem de diğer muhatap kurumlardan, bu soruların cevabını bekliyor.

Mehmet Şevket Eygi: Arşimidis şirketinin sahibi yakılarak öldürüldü

ARŞİMİDİS şirketiyle ilgili arşivlerde yer alan bir bilgi de Mehmet Şevket Eygi'nin 13 Ocak 2009 tarihinde *Milli Gazete*'de yazdığı bir yazı. Eygi, işlenen gayrımüslim cinayetlerini ele aldığı "Dönen Dolapları bilmiyoruz" başlıklı yazısında, Arşimidisle ilgili şu ilginç bilgilere yer vermiş:

"Çocukluğumda ve gençliğimde İstanbul'un büyük zenginlerinden Rum asıllı bir Arşimidis vardı. Bu zat, Üzeyir Garih gibi bir cinayete kurban gitmişti. Üç saygın kişi onu öldürmüşler, cesedini Halkalı'da gözden uzak bir yerde yakmışlar ve servetinin üzerine oturmuşlardır."

Eygi yazısında isim vermese de Arşimidis şirketinin bu ölümlerin ardından 1978 yılında Demirören grubuna geçtiği biliniyor. Belgede bahsedilen tuğla fabrikası gibi Arşimidis şirketi halen Demirören şirketler grubu bünyesinde. Bu bilgilerin ardından şu soru akla geliyor. Eygi'nin bahsettiği üç saygın kişi kim?

21.03.1984, Milliyet, Sayfa 10

"Arşimidis" mirası paylaşılamıyor

"Arşimidis" müesseseleri sahibi Yorgo Papadopulo'ya ait bir ışhanının "değerinden çok düşük fiyatla satıldığı" iddiasıyla mirasçılardan Zeynep Aslan'ın açtığı davaya, dün İstanbul 9. Asliye Mahkemesi'nde devam edildi. Davacı taraf, işadamı Erdoğan Demirören ve halen yurtdışında bulunduğu sanılan avukat Necdet Çobanlı'nın, Yorgo Papadopulo'nun mallarını sahte belgeler ve yasadışı yollarla ele geçirdiklerini öne sürüyor. Davalı avukatları ise "Arşimidis" müesseseleri sahibi Yorgo Papadopulo ve eşi Afroditi'nin, "taraflardan biri öldüğü takdirde tüm malların sağ kalana istikali" konusunda noter mukavelesi imzaladıklarını, Afroditi Papadopulo hayatta bulunduğundan, Zeynep Aslan'ın hak iddia edemeyeceğini öne sürüyorlar. Deva, ipuçlarının incelenmesi için ileriki bir tarihe ertelendi. Davalı avukatlarından Selahattin Sulhi Tekinay tarafından belge olarak mahkemeye sunulan bu fotoğrafta Yorgo papadopulo'nun eşi Afroditi solda görülüyor.

Arşimidis dosyasının mal varlıklarıyla ilgili bir bölümü 1984'te basına yansıdı. Ancak Genelkurmay'ın belgesi gündeme hiç gelmedi.